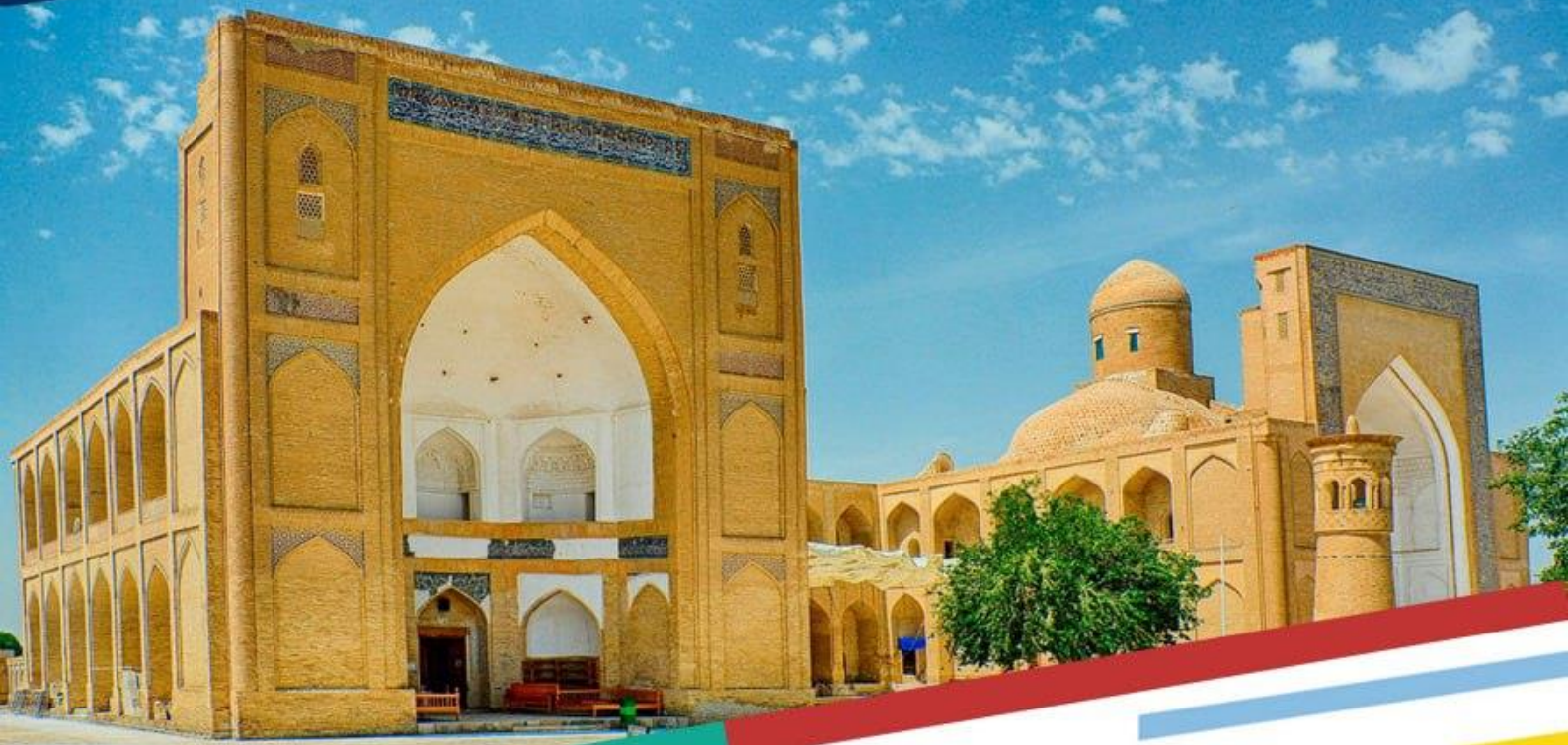

ISSN (E) - 2181-1334

№ 31 25.06.2022

UZACADEMIA

ILMIY-USLUBIY JURNAL

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL

OPEN ACCESS

Crossref

"ACADEMIA SCIENCE"
ILMIY TADQIQOTLAR MARKAZI
FARG'ONA VILOYATI, FARG'ONA SHAHRI
ISTE'DOD KO'CHASI 1-UY, 1-XONADON
www.academiascience.uz

“ACADEMIA SCIENCE” ILMIY-TADQIQOTLAR MARKAZI

UzACADEMIA

ILMIY-USLUBIY JURNALI
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL

ISSN (E) – 2181 - 1334

BARCHA SOHALAR BO‘YICHA

Vol 4, Issue 1 (31), JUNE 2022

PART - 1

www.academiascience.uz

1.	Muborakxon Jo'raboyeva GENDER TENGLIGI: AYOLLARNING HUQUQ VA IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	6
2.	Mekhriban Bayimbetova Berdibaevna, Djavod Kurbanbaev Aminovich THE NOTION OF MODALITY IN LINGUISTICS IN THE ENGLISH AND KARAKALPAK LANGUAGES	10
3.	Abdug'ofir Qosimov Abdukarimovich, Mamatova Maxmuda Yorqinjon qizi REALIYALARNING TARJIMADA AKS ETTIRILISHI	17
4.	Ashirboev Ixtiyor Maxmudjon ugli MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING MADANIY VA GIGIENA KO'NIKMALARINI TARBIYALASH	20
5.	A'zamova Muhayyo Islomovna MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA BOLALARGA O'YIN ORQALI INGLIZ TILINI O'RGATISH	24
6.	Zulfiya Makhmudova TUBERCULOUS SPONDYLITIS IN ADULTS	28
7.	Boltaboev Baxodir Ro'zievich, Kosimova Mohiraxon Ilhomjon qizi, O'smonova Mohinurxon Erkinjon qizi SUG'ORILADIGAN YERLARNI MELIORATIV XOLATINI YAXSHILASHDA LAZERLI YER TEKISLAGICHNI ISHLASHINI TAXLIL QILISH	39
8.	Begimova Dilfuza Safarovna BIOLOGIYA O'QITISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARIDAN MAKTAB DARSLARIDA FOYDALANISH	46
9.	Hasanova Sora Nabiyevena ADABIYOT DARSLARINI O'QITISHDA SAMARADOR USULLAR VA METODIK TAVSIYALAR	51
10.	Adahamova Muazzamxon Mahammadismoil qizi INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIMDA TAVSIYALAR	56
11.	Madumarov Murodjon Toxirjon o'g'li MILLATLARARO TOTUVLIK VA DINIY BAG'RIKENGLIK O'ZBEK XALQINING YUKSAK QADRIYATIDIR	58
12.	Шаробиддинова Наргиза ИНГЛИЗ ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДА “ҚЎРҚУВ” КОНЦЕПТИНИНГ ИФОДАЛАНИШИ	62
13.	Maripova Malika Saidakbarovna MAKTABDA BIOLOGIYA O'QITISHNING INTERFAOL USULLARIDAN FOYDALANISH	67
14.	Mukhtorova Rakhimahon Voxidjon qizi, Mamajonov.A LANGUAGE MEANS EXPRESSING LOCATIONAL RELATIONSHIPS (in English and Uzbek)	72
15.	Jumaniyoz Sangirov, To'liqin Qahhorov ROSSIYA IMPERIYASI BOSQINI ARAFASIDA JIZZAX VA ZOMIN QAL'ALARIDA SIYOSIY VAZIYAT	75
16.	Mahmudova Mohlaroyim Muzaffar qizi STATUS CATEGORIES IN DIFFERENT SYSTEM LANGUAGES	80
17.	Turatov Murod Ulug'bek ogli, Aliyeva Bashorat Qurbonboy qizi, Nurmanova Maftuna Jura qizi ZAMONAVIY PEDAGOGIKA: MASOFAVIY TA'LIMNING USTUNLIKLARI, TA'LIMNING RIVOJLANTIRISHIDA AXBOROT TEXNALOGIYALARINING O'RNI	84

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING MADANIY VA GIGIENA KO'NIKMALARINI TARBIYALASH

Ashirboev Ixtiyor Maxmudjon ugli

Chirchiq davlat pedagogika instituti, maktabgacha va boshlang'ich talimda jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi 2- bosqich talabasi

Annotatsiya: Madaniy-gigiena ko'nikmalari maktabgacha tarbiyalanishda butunlay mustahkamlanib borilishi kerak. Ta'lim tizimidagi o'zgarishlar, malakalarning shakllanishiga va ulardan foydalanishga e'tibor etishmasligi ularni tezda yo'qotishiga olib kelishi mumkin. Bolaning o'z-o'zini parvarish qilish ishlarida ishni oxiriga etkazish, ishni samarali bajarish uchun o'rgatiladi. Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarning madaniy va gigiena ko'nikmalari haqida yuritilgan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha yoshdagi bolalar, talim-tarbiya, gigiena ko'nikmalari, sotsializatsiya jarayoni, ruhiy rivojlanish.

Аннотация: Культурно-гигиенические навыки должны быть всесторонне развиты в дошкольном воспитании. Изменения в системе образования и отсутствие направленности на формирование и использование навыков могут привести к их быстрой утрате. Ребенка учат выполнять задачу по уходу за собой, чтобы выполнить задачу эффективно. В данной статье рассматриваются культурно-гигиенические навыки детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: дошкольники, воспитание, гигиенические навыки, социализация, психическое развитие.

Annotation: Cultural and hygienic skills should be fully developed in preschool education. Changes in the education system and a lack of focus on the formation and use of skills can lead to their rapid loss. The child is taught to complete the task of self-care in order to complete the task effectively. This article discusses the cultural and hygienic skills of preschool children.

Keywords: Preschool children, education, hygiene skills, socialization, mental development.

"Shuni unutmasligimiz kerakki, kelajagimiz poydevori bilim dargohlarida yaratiladi, boshqacha aytganda, xalqimizning ertangi kuni qanday bo'lishi farzandlarimizning bugun qanday talim-tarbiya olishiga bog'liq". Ekologik tarbiya asosan tabiat haqidagi tasavvurni shakllantirish orqali tabiat bilan tanishtirish mehnat mashg'ulotlarida berib boriladi. "Uchinchi ming yillikning bolasi" dasturida berilgan mavzularga qo'shimcha qilib, o'lkamizga xos jonli va jonsiz tabiat, o'simliklar va

xayvonot dunyosi haqida tasavvurlar shakllantirib boriladi. Bogchalarda ekologik talim bo'yicha olib borilayotgan ishlar birinchi kichik guruhdan boshlanadi. Maktabgacha yoshdagi bolalar talim-tarbiyasiga qo'yilgan davlat talablari shu talablar asosida tuzilgan " Uchinchi ming-yillikning bolasi " tayanch dasturi (2000 y) asosida amalga oshiriladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning yangi mas'uliyatlari, yangi narsalar, bolalarning yangi turlarini egallashi kerak bo'lgan yangi mahorat, odatlarning shakllanishiga alohida e'tibor beriladi. Shu bilan birga, bolalar nafaqat o'zlari xohlagan narsani emas, balki zarur bo'lgan narsalarni ham bajarishadi, turli tabiatdagi qiyinchiliklarni engishadi. Madaniy-gigiena ko'nikmalari va odatlar odatda maktabgacha yoshda shakllanadi, chunki bolaning markaziy asab tizimi juda plastiktir va ovqatlanish, kiyim-kechak, yuvish bilan bog'liq harakatlar har kuni va takroriy takrorlanadi. Eng gigienik ko'nikmalar erta va kichik bolalarda shakllanadi maktab yoshi. Kelgusida erishilgan ko'nikmalar birlashtirilib, kengaytirilishi kerak.

Madaniy-gigiena malakasini shakllantirish - Bu juda sotsializatsiya jarayoni va chaqaloq kattalar dunyosiga kirishi. Siz bu jarayonni keyinchalik tark eta olmaysiz - hatto bola bolaligida ham uni keyinchalik qoidalarga o'rgatishingiz mumkin. Bu noto'g'ri fikr! Ruhiy rivojlanish - jarayon teng emasning satrlari bir vaqtning o'zida ketmaydi, ayrim funktsiyalarning, aqliy sifatlarning eng tezkor rivojlanish davri bor. Ushbu davrlar nozik va erta va maktabgacha yoshdagi bolalar davri deb nomlanadi. madaniy va gigiena ko'nikmalarini shakllantirish uchun eng maqbul. Keyinchalik, ularga asoslangan boshqa funktsiyalar va fazilatlar ishlab chiqilgan.

Madaniy va gigiena ko'nikmalari kabi aqliy rivojlanish bilan chambarchas bog'liq irodani rivojlantirish. Bola hali hech narsa qila olmaydi, shuning uchun har bir ish bilan beriladi katta qiyinchilik. Va har doim ham ishni boshlashni istamaysiz, ayniqsa, hech narsa sodir bo'lmasa. Ona yoki qaramog'i boqib, qo'llarini yuvib tashlasin, qo'lidan silkib, itoat qilmasa, silliq sovuni ushlab qolish juda qiyin. Ertalab erta turish juda qiyin, hatto o'z kiyimlaringizni kiyib olish juda qiyin: kiyimning butun qatorini eslab, tugmachani bosib, poyabzallarni bog'lab turish kerak: onam yaxshiroq va tezroq ishlaydi. Agar kattalar bolaning yordamiga minnatdor bo'lmasa, unga yordam berish kerakligidan ozod qilish kerak bo'lsa, unda juda tezlik bilan u passiv pozitsiyaga ega bo'ladi: "mahkamlash", "taqish", "qo'ying". Amalni bajarish, sifatli natijaga erishish uchun, har bir narsani to'g'ri tartibda bajarish, chiroyli va ehtiyotkorlik bilan, kuchli harakatlarni amalga oshirish kerak. Bola uchun, ishni bajarish sifati muhim ahamiyatga ega bo'lib, u ishni oxirigacha olib borishni o'rganadi, bu ishning maqsadini ushlab turish, chalg'itmaslik kerak. Ushbu shaklda, shaxsning bunday voliylik xususiyatlari maqsad, tuyg'u, tashkilot, intizom, chidamlilik, qat'iyatlilik, mustaqillik. Maktabgacha ta'lim tashkiloti faoliyatida madaniy-gigiena malakali bolalarni tarbiyalashga katta e'tibor qaratilmoqda. Har bir

yosh guruhida bu vazifa Maktabgacha ta'limning "Tug'ilgandan maktabgacha" maktabining taxminiy asosiy ta'lim dasturiga muvofiq amalga oshiriladi.

Madaniyatni shakllantirish vazifalari - gigiena ko'nikmalari

Madaniy-gigiena malakalarini muvaffaqiyatli shakllantirish quyidagi vazifalar bilan hal etiladi:

Madaniy gigienik mahorat va o'z-o'ziga xizmat qilish mahoratini oshirish qobiliyatlarini rivojlantirish;

Bolalarni mustaqil bo'lishga rag'batlantirish;

Maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy va gigiena ko'nikmalarini tarbiyalash uchun o'quv-didaktik yordam kompleksi bilan mavzuni rivojlanayotgan muhitni ta'minlash; Ish shakllari ota - onam bilan

Muvaffaqiyatli gigienik ta'lim olishning sharti - kattalar talablarining birligi. Ota-onaning vazifasi bola tarbiyalanuvchisi tomonidan olib borilayotgan gigiena ko'nikmalarini doimiy ravishda mustahkamlashdan iborat.

Madaniy-gigiena ko'nikmalarini rivojlantirish va ularni odatiy holga keltirishning keyingi sharti barcha gigiena qoidalarini muntazam takrorlashdir. Kattalar bolaning hamma narsasini qilish istagi, mahoratning muntazam ishlatilishiga to'sqinlik qiladi va shuning uchun odat shakllanmaydi. Katta yoshli bolalarga misol keltirishi muhim, ular o'zlari doimo ularga ergashishadi. Shu maqsadda, bolaning harakatdagi avtonomligini ta'minlash: maktabda, kundalik hayotda, o'ynashda ham muhimdir. Shu sababli, maktabgacha va oilada bolalar uchun talablar bir xil bo'lishi kerak. Madaniy va gigiena malakalarini muvaffaqiyatli shakllantirishning asosiy shart-sharoitlaridan biri odob-axloq me'yorlari, aniq kundalik va kattalar uchun qo'llanma. Ratsional tartibga solinadigan tartib - barcha rejim elementlarini (yuvish, ovqatlanish, uyqu, mashq qilish va o'ynash) ta'minlashni ta'minlaydigan kerakli asbob-uskunalar bilan toza, juda keng xonaning mavjudligi. Kundalik muntazam ravishda bir vaqtning o'zida gigienik jarayonlarni takrorlashni ta'minlaydi - bu o'z navbatida mahorat va xulq-atvor madaniyatini bosqichma-bosqich shakllantirishga yordam beradi. Ularning shakllanishi o'yin, ish, ta'lim va boshqalarda uchraydi o'z-o'zini boshqarish. Kundalik davolanish kundan-kunga takrorlanib, bolaning tanasini muayyan ritmga o'rgatadi, faoliyatning o'zgarishini ta'minlaydi, shu bilan bolalarni asab tizimidan ortiqcha ishlamasdan himoya qiladi.

Badanni toza saqlash uchun gigiena ko'nikmalari

Bolalar bilan kundalik ishlash jarayonida shaxsiy gigiena qoidalarini hayotga tatbiq etish tabiiy bo'lib qolishi va ularning gigiena malakasi doimo yosh bilan yaxshilanishi uchun harakat qilish kerak. Boshida bolalarga asosiy qoidalarga rioya qilish o'rgatiladi: ovqatlanishdan avval qo'llarini yuvish, hojatxonadan foydalangandan so'ng, o'ynash, yurish va h.k. Ikki yoshdan oshgan bolaning og'zini ovqatdan keyin ichimlik suvi bilan yuvib tashlash odat tusiga kirib, uni ilgari unga

o'rgatgan. O'rta va katta maktabgacha yoshdagi bolalar shaxsiy gigiena qoidalarini yanada yaxshi bilishlari kerak: qo'llarini sovun va sovun bilan yuvish, ko'piklashdan oldin ularni ko'pirtirish, yaxshilab quritish, shaxsiy sochiqni ishlatish, taroqlash, og'zini yuvish va har bir narsaning poklik. Madaniy va gigiena ko'nikmalarini shakllantirish uchun alohida tadbirlarni baholashda umumiy mezonlarni ishlab chiqish, narsalar, o'yinchoqlar, ularni tozalash va saqlash tartibini aniq belgilash kerak. Kichkintoylar uchun kun davomida talab qilinadigan har qanday narsaning shartlari, maqsadi va joyi haqida gap ketadi. Masalan, yuvinish xonasida kerakli o'lchamdagi eritmalar etarli bo'lishi kerak, ularning har birida sovun bor; lavlagi va sochiqni bolalar o'sishi bo'yicha joylashtirish; har bir sochiqning rasmidagi ortiqcha ustida. Bu bolalarning yuvishga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Oziq-ovqat madaniyati

Gigienik ta'lim va ta'lim madaniy xulq-atvorni mustahkamlash bilan uzviy bog'liqdir. Juda yoshligidan boshlab, bolalar ovqatlanayotganda stolda o'tirishga, diqqat bilan diqqat bilan eyishga, ovqatni chayqaltirishga va vilkalar pichoqni va peçete foydalanishni bilishadi. Ovqatlanish xonasida navbatchilik qilayotgan bolalar faqat stolni to'g'ri qo'yish va idishlarni joylashtirishga emas, balki o'z vazifalarini bajarishga kirishgunga qadar mahkam ushlab olishlari uchun qo'lingizni sovun bilan yaxshilab yuvib, sochingizni tarashingiz kerak. Oziq-ovqat madaniyati odatda gigiena ko'nikmalari deb ataladi, ammo axloqiy jihatlariga ega - axir tabiat hodisasi yaqin atrofdagi kishilarga, shuningdek ovqat tayyorlaganlarga hurmatga asoslangan. Malakalarning shakllanishi o'z-o'ziga xizmat qilish Erta va dastlabki maktab yoshida bolalar o'z-o'zini boshqarish uchun mustaqillikni namoyish qilmoqdalar. Bolaning ichki harakatlarga bo'lgan qiziqishi, qiziqishi, asab tizimining taassurotlari kattalarga bolani har bir ishni tashkil etuvchi operatsiyalarning aniq ketma-ketligini, vazifani tez va iqtisodiy jihatdan amalga oshirishga yordam beradigan usullarni tezda o'rgatish imkoniyatini beradi. Agar siz bu vaqtni boy bermasangiz, noto'g'ri xatti-harakatlar avtomatlashtiriladi, bola ehtiyotkorlik va beparvolik uchun ishlatiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bobrov N.I.-Fiziologo-gigienicheskie aspekt kklimitatsii cheloveka. L., 2012
2. Grombax S.M. Gigienicheskoe obosnovanie norm TeMnepaTypi vozduxa v uchrejdeniux dlua detey rannego vozrasta. M., 2014.
3. Kondakov L.P. Zakalivnie detey v sisteme fizicheskogo vospitaniua v detskix sadax. M., 2016.